

project Noordduinen

(woord vooraf)

Velen onder u hebben al gehoord dat de Vlaamse overheid in de Noordduinen een natuurinrichtingsproject gaat uitvoeren. In dit krantje krijgt u daar tekst en uitleg over.

De Noordduinen zijn een zeer waardevol natuurgebied. Er komen zeldzame planten en dieren voor en een dergelijk landschap van duinen, duingraslanden en vroegere duinakkertjes vind je niet meer frequent aan de Vlaamse kust.

Het doel van het natuurinrichtingsproject is om de duinen, die niet meer zo uitgestrekt zijn, als één natuurlijk geheel te versterken en te beheren. Het projectteam wil graag de plannen hiervoor in overleg met omwonenden en eigenaars opmaken. Zo kan iedereen die belang heeft bij de Noordduinen meepraten over de toekomst van dit stuk natuur. Iedereen wil immers op zijn manier van de Noordduinen kunnen genieten.

Het is helemaal niet de bedoeling om recreatie uit de duinen te bannen. Het natuurinrichtingsproject stelt het algemeen belang centraal: de natuur moet beschermd worden én de mensen van Koksijde moeten van de natuur kunnen genieten.

Op blz. 2 en 3 van dit krantje ziet u wat de krachtlijnen van het project zullen zijn.

(zone voor natuur)

Dat er precies in de Noordduinen een natuurinrichtingsproject komt, is niet toevallig:

- 90% van het projectgebied is natuurgebied op het gewestplan;
- het grootste gedeelte van de Noordduinen is beschermd door de Europese Habitat-richtlijn (deze richtlijn beschermt gebieden met bijzondere natuurwaarde en de planten en dieren die er leven);
- enkele percelen zijn beschermd door het Duinendecreet;
- grote delen van de Noordduinen zijn opgenomen in het ontwerp-VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk),
- in het Provinciaal Structuurplan zijn de Noordduinen aangeduid als natuurontwikkelingsgebied;
- het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan opteert voor de Noordduinen voor een natuurlijke structuur met recreatie als bijfunctie.

De Vlaamse overheid zorgt er via natuurinrichting voor dat de Noordduinen niet enkel op papier, maar ook in werkelijkheid beschermd worden.

(waar precies?)

De Noordduinen liggen volledig op het grondgebied van de gemeente Koksijde, tussen Koksijde-Dorp en Koksijde-Bad. Het projectgebied is 102 ha groot.

Opvallende elementen in de buurt zijn de Duinenabdij, de molen en de luchtmachtbasis.

De Noordduinen zijn in het oosten en westen begrensd door bebouwing. In het zuiden vormt het militair vliegveld de grens, in het noorden de Duinenabdij.

De Noordduinen worden doorkruist door enkele drukke wegen. Van noord naar zuid loopt de Leopold III-laan en van oost naar west de R. Vandammestraat. Tussen de Duinenabdij en de Noordduinen ligt de Van Buggenhoutlaan.

De natuurwaarden versterken

DUINPANNEN – De duinpannen zijn gedeeltelijk dichtgegroeid met struiken. Die moeten verwijderd worden, zodat er terug pannen met water ontstaan. Om verstoring van de natuur te vermijden, zullen sommige duinpannen en hun omgeving heringericht worden.

(Stap voor stap)

De minister voor Leefmilieu en Landbouw heeft het project ingesteld op 2 december 2002. De grenzen van het projectgebied liggen daardoor vast.

In 2003 zal een rapport klaar zijn waarin voor de verschillende delen van het gebied beschreven wordt welke biotopen (leefgemeenschappen van planten en dieren) er wenselijk zijn. Het rapport zal ook aangeven wat voor maatregelen getroffen moeten worden opdat die biotopen zich daadwerkelijk kunnen ontwikkelen. In 2003 komt er daarover een eerste openbaar onderzoek.

- Vermoedelijk in 2004 zullen de maatregelen vertaald zijn in plannen, en kunnen de terreinwerken beginnen: duinpannen dieper uitgraven, een aantal ongewenste bomen kappen, paden aanleggen, enz.
- Nadat de werken uitgevoerd zijn, blijft de overheid de evolutie van de natuur in de Noordduinen in het oog houden.

(Inpraak en overleg)

- Er zijn twee **openbare onderzoeken** voorzien. Als geïnteresseerde burger, als lid van een vereniging of namens een instelling of bedrijf kunt u dan officieel opmerkingen, suggesties of bezwaren over het project formuleren. Opdat u dat met kennis van zaken zou kunnen doen, liggen gedurende dertig dagen alle documenten en kaarten in verband met het project ter inzage in het gemeentehuis. Het eerste onderzoek heeft plaats in het voorjaar van 2003. Eigenaars en bewoners zullen tijdig op de hoogte gebracht worden.

- Om te overleggen met de eigenaars van de percelen, met natuurverenigingen, het gemeentebestuur en enkele afdelingen van het Vlaams Gewest worden binnenkort **een projectcomité en een projectcommissie** opgericht.

- Verder is er **informeel overleg** met buurtbewoners voorzien.

- Hebt u suggesties of vragen, dan kunt u het projectteam contacteren. U vindt de contactpersonen op blz. 4.

SIERPLANTEN EN POPULIEREN – Planten die uit siertuinen overgewaaid zijn, zoals mahonia, passen niet goed in een duinenlandschap en zullen daarom verwijderd worden. Om dezelfde reden worden ook de populieren, die hier en daar verspreid staan, gekapt.

NATTE GRASLANDEN – Als de weiden in de Fluithoek minder intensief begraaasd worden, kunnen ze opnieuw evolueren naar vochtige schrale graslanden.

DUINGRASLANDEN – De duingraslanden zijn ontstaan doordat de mensen vroeger het vee in de duinen lieten grazen. De grazers hielden de begroeiing kort; bomen en struiken konden nooit echt hoog opschieten. Nu er geen dieren meer grazen, worden de graslanden overwoekerd door struiken en komen bedreigde planten zoals zonneroosje, wilde tijm en kalkbedstro in de verdrukking. De struiken zullen op een aantal plaatsen gekapt worden, zodat er opnieuw echte duingraslanden ontstaan. Om de graslanden open te houden, komen er mogelijk opnieuw grazers.

project Duinen

De recreatie geleiden

Toeristen én mensen van Koksijde houden van de Noordduinen. Hoe kan het ook anders? Er is ruimte, frisse zeelucht, rust en natuurschoon. De ideale omgeving om te verpozen. Maar de druk van de campings en de woonwijken op het natuurgebied is groot. Wandelaars en ruiters wijken af van de paden. Mountainbikers crossen door de duinen en loslopende honden jagen op het wild. Honderden voeten en pootjes vertrappelen de zeldzame planten. Samen met plantensoorten verdwijnen ook dieren (b.v. vlinders) die van de planten afhankelijk zijn. Als we dit laten gebeuren, zullen de Noordduinen op termijn evolueren naar een saaie vlakte van zand en struikgewas zonder veel natuurwaarde. Maar dat is niet wat we willen in natuurgebied.

Daarom moet de natuur in de toekomst beter beschermd worden, én moet recreatie mogelijk blijven. Het zou geen goed idee zijn de natuur volop groeikansen te geven en de mensen de toegang tot de duinen te ontzeggen. De Vlaamse overheid zal samen met de gemeente Koksijde bekijken hoe de recreatie beter geleid kan worden. Mogelijk komen er zones voor natuur enerzijds en zones voor zachte recreatie anderzijds. Het ruiterpad en het wandelrouten netwerk blijven in elk geval bestaan.

Het landschap bewaren

AKKERTJES MET HOUTWALLEN – In de 19de en het begin van de 20ste eeuw deed men op heel kleinschalige manier aan landbouw in de duinen. Op kleine akkertjes verbouwden de mensen aardappelen en rogge. Om de akkers tegen het zand te beschermen, zetten ze houtwallen rond de akkertjes. Er zijn nog resten van die akkertjes en houtwallen zichtbaar. Het is een stukje landschap dat bewaard en benadrukt zal worden.

(De Duinenabdij)

Het gemeentebestuur van Koksijde werkt aan de herinrichting van het museum van de Duinenabdij. Voor de herinrichting van het museumpark werkt de Vlaamse Landmaatschappij mee. De vraag van het gemeentebestuur was om het park zo aan te leggen dat de cultuurhistorische aspecten tot hun recht komen, en dat het park tegelijk ecologisch waardevol kan worden.

Bekijken we de ruimere omgeving van het museumpark, dan valt het op dat de Van Buggenhoutlaan de Duinenabdij en de Noordduinen volledig van elkaar scheidt. De laan ligt zelfs voor een deel op de ruïnes van de abdij. Er is daarom een scenario uitgewerkt om de Van Buggenhoutlaan op te breken zodat de abdij en de duinen opnieuw met elkaar verbonden zijn. Zo kan ook een groter deel van de ruïnes opgegraven worden. Het verkeer zou via de Ter Duinenlaan omgeleid kunnen worden.

De herinrichting van het park en het eventueel opbreken van de Van Buggenhoutlaan maken geen deel uit van het natuurinrichtingsproject, maar wel van het Landinrichtingsproject De Westhoek.

(de mening van ...)

De gemeente Koksijde heeft het geluk nog een prachtig duingebied te bezitten midden in het centrum. Het is een oase van rust, niet alleen voor de vele vogels en andere dieren maar vooral ook voor al wie even het drukke leven en de dagelijkse besomeringen wil ontvluchten. Het natuurinrichtingsplan van de Vlaamse Landmaatschappij heeft tot doel de natuur in dit gebied nog betere kansen te geven door gepaste beheersmaatregelen. Het hoofddoel is de diversiteit van flora en fauna te behouden of zelfs te verhogen. Het belang van deze duinen voor de aanwezige natuurwaarden wordt duidelijk onderstreept door het feit dat de Noordduinen als Habitatrictlijngebied aangeduid zijn. De Noordduinen vormen het natuurlijk verlengstuk van de site van de Abdij Ter Duinen die ook volledig geherwaardeerd wordt. Ik ben

ervan overtuigd dat vele gemeenten ons het samengaan van deze unieke archeologische site en prachtige duinen zullen benijden. Natuurlijk zullen de Noordduinen verder toegankelijk blijven. Door een geschikt beheer zal de natuur er van jaar tot jaar op vooruitgaan en op die manier een aantrekkingspool blijven vormen voor Koksijdenaars én voor toeristen.

Godfried Warreyn
Natuurpunt Westkust

(natuurinrichting, waarom?)

Natuurinrichting wil gebieden op zo'n manier inrichten dat de natuur er alle kansen krijgt om te herstellen, voort te bestaan of te ontwikkelen. Dat is niet vanzelfsprekend, want soms zijn er allerlei belemmeringen. Bebouwing, wegen, verkeer, recreatie, ... kunnen de natuur in de verdrukking brengen. We zien dan dat de water-, bodem- en luchtkwaliteit vermindert, dat het aantal plantensoorten afneemt, dat bepaalde vogels, vissen of vlinders verdwijnen, enz.

Nochtans heeft de mens de natuur nodig: om ons rust en ruimte te bieden, en vooral om het leefmilieu in evenwicht te houden. Want het milieu in ruime zin is een samenhangend systeem van klimaat, water, bodem, lucht, plant, dier en mens, en als één of enkele elementen van het geheel bedreigd wordt, komt het hele systeem in gevaar.

Terwijl de laatste tientallen jaren zeer veel natuur is verdwenen, wil de Vlaamse overheid er nu voor zorgen dat de natuur hier en daar terug ruimte krijgt en in kwaliteit kan verbeteren.

Dat kan via natuurinrichting: daar waar de natuur nog in sterke mate aanwezig is, de omgeving zo inrichten dat de natuur er niet langer verdrongen wordt. We kunnen b.v. wandelroutes langs kwetsbare natuurgebieden leggen i.p.v. erdoorheen, en woekerende bomen of struiken verwijderen om zeldzame planten meer licht en ruimte te geven. Op die manier werken we op kleine schaal aan meer biodiversiteit.

Wilt u meer lezen over natuurinrichting in het algemeen, dan kunt u de gratis brochure aanvragen bij een van de contactpersonen.

(natuurinrichting ook in de Panne)

Natuurinrichting gebeurt in de vorm van projecten daar waar de natuur grote groeimogelijkheden heeft. Het project Noordduinen is het zesde project dat in West-Vlaanderen van start gaat. Van die zes projecten is dat in de **Oosthoekduinen** in De Panne het verst gevorderd: de terreinwerken zijn al aan de gang in de Oosthoekduinen zelf en in de Krakeelduinen. Tussen de Oosthoekduinen en het Langgeleed zijn de werken zo goed als afgerond. Het kwetsbare mosduin krijgt bescherming, de half dichtgegroeide graslanden worden opnieuw open gemaakt, en er worden bomen gekapt. Er komen Galloway-runderen om de begroeiing in de graslanden kort te houden. Wandelen en spelen in de duinen blijft mogelijk, maar op sommige plaatsen zal gevraagd worden om op de paden te blijven. Op de overgang van de duinen naar de polders komt opnieuw een natuurlijke weilandzone met poelen.

(meer info)

Vlaamse Landmaatschappij,
E. de Neckerestraat 5, 8000 Brugge,
tel. 050 45 81 00, fax 050 45 81 99,
www.vlm.be

Siska Van De Steene, projectleider,
siska.vandesteene@vlm.be

Karolien Bracke, communicatieverantwoordelijke,
karolien.bracke@vlm.be

- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Natuur,
- Zandstraat 255 bus 3, 8200 Sint-Andries,
tel. 050 45 42 80, fax 050 45 41 75,
www.vlaanderen.be
- Wim Pauwels, voorzitter van projectcomité en projectcommissie, wim.pauwels@lin.vlaanderen.be

(colofon)

- Deze natuurinrichtingskrant (nr. 1) werd gedrukt op gerecycleerd papier.
- Eindredactie en grafische vormgeving: Vlaamse Landmaatschappij, in samenwerking met afdeling Natuur, februari 2003
- Foto's: VLM
- Verantwoordelijke uitgever: ir. Roland de Paepe, administrateur-generaal wnd, VLM, Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel